Выступленне кіраўніка дэлегацыі Беларускай ССР

К. В. КІСЯЛЕВА

на пленарным пасяджэнні Генеральнай Асамблеі ААН па венгерскаму пытанню 11 снежня 1956 года

Пан старшыня, панове дэлегаты!

На разгляд Генеральнай Асамблеі дэлегацыямі ЗША, Аўстраліі, Перу, Бельгіі і іншымі ўнесен правакацыйны праект рэзалюцыі, у якім прапануецца асудзіць нібыта «парушэнне» Статута ААН Совецкім Саюзам. Дэлегацыя Беларускай ССР ужо ўказвала на тое, што прынятыя рэзалюцыі Генеральнай Асамблеі з'яўляюцца грубым умяшаннем ва ўнутраныя справы Венгрыі пры дапамозе ААН, што супярэчыць прынцыпам Статута і агульнапрынятым нормам міжнароднага права. Новы праект рэзалюцыі з'яўляецца чарговай спробай з боку дэлегацыі ЗША выкарыстаць Генеральную Асамблею ў мэтах аказання націску і ўмяшання ва ўнутраныя справы іншых дзяржаў.

Больш месяца, па намаганню амерыканскай дэлегацыі, так званае «венгерскае пытанне» не сыходзіць з парадку дня Генеральнай Асамблеі. Натуральна, у простага чалавека ўзнікае пытанне, чаму падзеі ў Венгрыі сталі цэнтрам увагі Генеральнай Асамблеі, чаму дэлегацыя ЗША і падтрымліваючыя яе іншыя дэлегацыі так настойліва і бесцырымонна ўмешваюцца ва ўнутраныя справы гэтай краіны. Гэта адбываецца таму, што правячыя колы ЗША прабуюць арганізаваць шырокую прапагандысцкую кампанію з мэтай узбуджэння нянавісці да Совецкага Саюза і краін народнай дэмакратыі, узмацнення «халоднай вайны» і з мэтай дыскрэдытацыі палітыкі суіснавання дзяржаў з рознымі грамадска-палітычнымі сістэмамі.

Наша дэлегацыя пратэставала і пратэстуе цяпер супраць упорных спроб некаторых дэлегацый зноў прымусіць Генеральную Асамблею займацца пытаннем, якое не ўваходзіць у яе кампетэнцыю і з'яўляецца ўнутранай справай Венгерскай Народнай Рэспублікі.

Прадстаўнік Бельгіі пан Лангенхове і прадстаўнік Перу пан Белаундэ ў сваіх выступленнях учора ўзводзілі злосны паклёп на Совецкі Саюз, сцвярджаючы, што дзеянні Совецкага Саюза з'яўляюцца адчайнай спробай зноў заваяваць Венгрыю і ўсю Цэнтральную Еўропу. Хіба панам Лангенхове і Белаундэ не вядома, што Совецкі Саюз ніколі не рабіў замаху на чужыя землі. Наадварот, у гады другой сусветнай вайны Совецкая Армія прынесла народам Заходняй Еўропы, у тым ліку і бельгійскаму народу, вызваленне ад жахаў гітлераўскай тыраніі, выратавала многія мільёны людзей ад знішчэння ў печах Бухенвальда і Асвенцыма. Прадстаўнікам Бельгіі і Перу, якія цяпер узводзяць грубы паклёп на гераічную Совецкую Армію, варта было-б памятаць аб гэтым.

Прадстаўнік Аргенціны пан Мігонэ сцвярджаў учора, што быццам-бы дзеянні Совецкага Саюза ў Венгрыі не маюць ні юрыдычнага, ні маральнага апраўдання. Усім вядома, што совецкія войскі выступілі ў Венгрыі супраць контррэвалюцыі на падставе просьбы законнага ўрада Венгерскай Народнай Рэспублікі. Аб гэтым ужо неаднаразова гаварылі прадстаўнікі Венгрыі і іншых краін. Аднак адвакаты харцістаў, якія арганізавалі контррэвалюцыйны путч, працягваюць тут, на Генеральнай Асамблеі, сцвярджаць аб якімсьці «ўмяшанні» Совецкага Саюза. Калі ўжо і гаварыць аб умяшанні ва ўнутраныя справы Венгрыі, то гэтым займаюцца якраз тыя прадстаўнікі, якія прабуюць цяпер любымі спосабамі працягнуць праз Генеральную Асамблею чарговую правакацыйную рэзалюцыю, што датычыць так званага «венгерскага пытання».

Прадстаўнік Канады гаварыў у сваім выступленні ўчора, што ўрад Канады хоча, каб венгерскі народ быў свабодны ў выбары свайго ўрада. Прадстаўнік Канады яўна спазніўся са сваімі парадамі. Венгерскі народ ужо зрабіў свой выбар—ён стварыў народна-дэмакратычны лад. Рэвалюцыйны Рабоча-Сялянскі Урад прымае рашучыя меры для навядзення парадку ў краіне і ўмацавання гэтага ладу.

У папярэдніх выступленнях наша дэлегацыя ўказвала, што ніці венгерскага мецяжу цягнуцца да дзейнічаючых у Заходняй Германіі і ў іншых краінах Заходняй Еўропы міжнародных падрыўных і шпіёнскіх арганізацый, якія працуюць пад непасрэдным кіраўніцтвам ЗША. З гэтай трыбуны прыводзілася многа неабвержных доказаў, якія сведчаць аб тым, што ў Венгрыі мела месца загадзя падрыхтаваная і кіруемая з размешчанага ў Заходняй Германіі цэнтра змова з мэтай звяржэння венгерскага народнага ўрада і ўстанаўлення там харцісцкай фашысцкай дыктатуры. Гэты і падобныя да яго цэнтры, такія, як «Саюз амерыканскіх венграў», «Венгерскі нацыянальны камітэт» і іншыя, вядуць сваю падрыўную шпіёнскую дзейнасць пад кіраўніцтвам небезвядомага Алена Далеса.

Факты сведчаць, што рэакцыйныя колы ЗША не толькі не спынілі варожую справе міру падрыўную і шпіёнскую дзейнасць супраць СССР і краін народнай дэмакратыі, але, наадварот, за апошні час узмацнілі яе.

Аб праводзімай правячымі коламі ЗША палітыцы ўмяшання ва ўнутраныя справы краін народнай дэмакратыі сведчыць выстаўленая ў красавіку 1955 года прэзідэнтам праўлення дырэктараў кампаніі «Радыё карпарэйшэн оф Амерыка» генералам Сарнавым спецыяльная «праграма палітычнага наступлення супраць СССР і краін народнай дэмакратыі». Гэта так званы «мемарандум Сарнава». Праграма, распрацаваная пасля сустрэчы Сарнава з Эйзенхауэрам 15 сакавіка 1955 года, прадугледжвае разгортванне падрыўной дзейнасці супраць СССР і краін народнай дэмакратыі.

З гэтай мэтай у мемарандуме прапаноўвалася ажыццявіць цэлы рад мерапрыемстваў. Прапаноўвалася шырока выкарыстоўваць розныя прапагандысцкія сродкі, уключаючы паветраныя шары і апараты для закідвання лістовак, а таксама дзейнасць такіх радыёстанцый, як «Свабодная Еўропа» і «Вызваленне», ствараць у краінах народнай дэмакратыі «арганізаванае супраціўленне», забяспечваючы яго «інфармацыяй, лозунгамі, кіраўнікамі». Прапаноўвалася таксама вышукваць «найбольш слабыя звенні ў ланцугу дэмакратычных краін» для арганізацыі ў іх паўстанняў.

У мемарандуме рэкамендавалася ствараць з эмігрантаў і «перамешчаных асоб» «спецыяльныя, добра арганізаваныя і фінансуемыя антыкамуністычныя арганізацыі». Акрамя таго, прапаноўвалася ствараць ваенныя падраздзяленні, якія могуць быць выкарыстаны ў будучым. Ставілася задача падрыхтоўкі спецыяльнага персаналу для правядзення дыверсійнай работы, кіраўніцтва «групамі супраціўлення» і для ажыццяўлення адміністрацыйных і грамадзянскіх функцый пасля звяржэння дэмакратычных рэжымаў.

Як паведамлялася ў часопісе «Амерыкэн джорнэл», прэзідэнт Эйзенхауэр 11 мая 1955 года заявіў на прэс-канферэнцыі, што ён у цэлым адабрае прапановы, наяўныя ў мемарандуме Сарнава, і ўрад ЗША мае намер ажыццявіць большасць з гэтых мерапрыемстваў.

Дазвольце прывесці факты, якія сведчаць аб тым, што гэтая праграма падрыўной і шпіёнскай дзейнасці супраць краін народнай дэмакратыі ажыццяўляецца. Аб сапраўдных маштабах падрыўной дзейнасці ЗША ва ўсіх краінах сведчыць, напрыклад, прызнанне ваеннага аглядальніка газеты «Н'ю-Йорк таймс» Балдуіна, які заявіў у нумары гэтай газеты ад 3 чэрвеня 1954 года, што на ўказаныя мэты ЗША выдаткоўваюць штогод да 2 мільярдаў долараў. У чэрвені 1956 года сенат ЗША прыняў дапаўненне да закона «аб узаемным забеспячэнні бяспекі» адносна дадатковага асігнавання 25 мільёнаў долараў на падрыўную дзейнасць.

Аб тым, на якія мэты былі асігнаваны гэтыя мільёны долараў, досыць адкрыта пісала амерыканская газета «Газет энд Дэйлі» 15 жніўня 1956 года. Газета ўказвала, што «гэта дазволіла-б Злучаным Штатам фінансаваць паўстанні ў краінах, з якімі Злучаныя Штаты падтрымліваюць дыпламатычныя адносіны і знаходзяцца ў стане міру».

З мэтай ажыццяўлення аднаго з пунктаў праграмы Сарнава, а іменна выкарыстання розных прапагандысцкіх сродкаў, уключаючы паветраныя шары, ваенныя органы ЗША, як паведамляе гамбургская газета «Дзі вельт», накіравалі ў краіны народнай дэмакратыі на 420 тысячах паветраных шароў больш 400 тон лістовак і прапагандысцкіх матэрыялаў. Усяго было скінута больш 250 мільёнаў экземпляраў лістовак. У Венгрыю, напрыклад, толькі за 10 дзён у пачатку гэтага года было закінута на паветраных шарах каля 8 мільёнаў лістовак. Акрамя таго, было накіравана 5 мільёнаў экземпляраў лістовак з калядным пасланнем прэзідэнта Эйзенхауэра.

Урад Венгрыі неаднаразова пратэставаў супраць запуску амерыканскімі ваеннымі ўладамі паветраных шароў на тэрыторыю Венгрыі.

Але, нягледзячы на пратэсты, ЗША працягвалі засылаць паветраныя шары на тэрыторыю Венгрыі. Справа гэтым не абмяжоўвалася. ЗША засылалі таксама ў Венгрыю дыверсійныя і тэрарыстычныя групы, якія і арганізавалі там контррэвалюцыйны мяцеж. 14 ліпеня 1956 года органамі дзяржаўнай бяспекі Венгрыі была арыштавана група асоб, якая на працягу некалькіх месяцаў займалася шпіёнскай і дыверсійнай дзейнасцю супраць Венгерскай Народнай Рэспублікі.

Шпіёнская і дыверсійная банда была арганізавана былым афіцэрам харцісцкай арміі Дзьюлай Тарло, які за шпіянаж у карысць амерыканцаў ужо быў асуджан у 1949 годзе і ў 1954 годзе ўцёк на Захад. Там ён зноў звязаўся з органамі амерыканскай разведкі і па іх даручэнню арганізаваў у Будапешце шпіёнскі цэнтр.

Незадоўга да мецяжу вярхоўны суд Венгрыі разгледзеў справу групы ў складзе 17 чалавек, якая стварыла контррэвалюцыйную арганізацыю з мэтай звяржэння народна-дэмакратычнага ладу ў Венгрыі. Кіраўнік групы Ене Шыланскі стварыў гэтую групу з былых харцісцкіх афіцэраў. Многія з членаў гэтай групы згадзіліся займацца шпіянажам у карысць радыёстанцыі «Свабодная Еўропа». Члены групы мелі ў сваім распараджэнні боепрыпасы, зброю і ўсё неабходнае для падробліваня дакументаў. Вось тыя асобы, якіх рыхтавалі і засылалі ў Венгрыю сілы міжнароднай рэакцыі. Досыць цікава ў гэтай сувязі спаслацца на паведамленні буржуазнага друку.

Галандская газета «Дэ тэлеграф» прысвяціла падзеям у Венгрыі артыкул пад загалоўкам: «Венгерскае паўстанне было старанна падрыхтавана». «Венгерскае паўстанне,—гаворыцца ў гэтым артыкуле,—не было самаадвольным. Яно было задоўга старанна падрыхтавана. З кожным днём становіцца ўсё больш відавочна, што... іскаваў магутны падпольны рух. Ужо праз некалькі гадзін пасля пачатку паўстання ўсюды ў краіне з'явіліся тысячы чырвона-бела-зялёных флагаў. Як па чарадзейству многія тысячы чырвона-бела-зялёных павязак з'явіліся на руках «добраахвотнікаў», кожны меў ружжо». Такім чынам, закінутыя ў краіну сотні добра ўзброеных харцістаў пачалі мяцеж супраць дэмакратычнага ладу ў Венгрыі.

Вядома, што ўжо на працягу васьмі год у Заходняй Германіі існуюць вайсковыя часці ў колькасці 11 тысяч чалавек, сфарміраваныя з розных харцісцкіх падонкаў, былых жандараў і здраднікаў радзімы. Яны добра ўзброены і экіпіраваны. Як цяпер устаноўлена, гэтыя фарміраванні былі выкарыстаны для аказання дапамогі рэакцыі ў Венгрыі.

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў будынку бібліятэкі

(Заканчэнне на 4-й стар.).